

KURYER LITEWSKI

w Wilnie w Poniedziałek dnia 2 Października r. s. 1822 roku.

WIADOMOSCI KRAJOWE.

WILNO.

We czwartek, dnia 28 przeszłego września, w kościołach tutejszych śpiewane było uroczyste *Te Deum*, z okoliczności radośney narodzenia się WIELKIEY XIEŻNICZKI OLGI MIKOŁAJEWNY. Wieczorem miasto było oświecone.

AUSTRYA.

Wiedeń, dnia 26 września.

(z *Gazety Warszawskiej*.)

Słychać (pisze gazeta berlińska), iż N. Cesarz Jmć Austriacki wyjedzie d. 30 b. m. do *Tegernsee*, a N. Cesarz Jmć Rossyjski d. 1 października, w celu odwiedzenia Króla Jmci Bawarskiego, a potem oba NN. Monarchowie udadzą się przez *Inspbruk* do *Werony*. Z powodu wstrzymanego przybycia Xiećcia *Wellingtona*, właściwe obrady mają (jak słychać) rozpocząć się dopiero w *Weronie*.

N. Cesarz Jmć Rossyjski (donosi też gazeta berlińska) w kilka dni po przybyciu swoim do tutejszey stolicy odwiedził wdowę po Xiążęciu *Karolu Schwarzenbergu*, i teraźniejszego Lorda *Londonderry*, posła angielskiego.

Dnia 16 b. m. było wielkie polowanie w *Laxenburgu*, a nazajutrz wielki obiad u Xiążęcia *Lichtensteina* w *Brühl*.

Arcey-Xiećzna *Henryka*, małżonka Arcey-Xiećcia *Karola*, powiła szczęśliwie syna w nocy z d. 24 na 25 b. m. Dnia 25 b. m. odprawił się chrzest nowonarodzonego, któremu dano imię *Rudolf Franciszek*. N. Monarcha nasz trzymał go do chrztu.

Wczora wieczorem przybył tu Lord *Strangford*, poseł angielski przy Porcie *Ottomańskiej*.

Niedawno przybył tu z *Paryża* Hrabia *Achill Jauffroy*, naczelny wydawca dziennika pod napisem *Gazette de France*.

Donoszą z *Inspbruku* pod 18 września: Od kilku dni czynią tu przygotowania, które mieszkańcom tutejszym rokuja blizkie przybycie ukończonego Monarchy i małżonki Jego, oraz N. Cesarza Jmci Rossyjskiego, tudzież kilku Xiążąt i Ministrów, w przejeździe na kongres do *Werony*, zjazd pod d. 14 b. m. donoszą, iż najęto domy na mieszkanie Monarchów i ich ministrów. Oprócz obu NN. Cesarzów, mają tam jechać NN. Królowie Pruski i Neapolitański, Xiećzna *Parmy*, Wielki Xiążę *Toskański*, Xiążę *Modeny*, Arcey-Xiążę *Vice-Król* królestwa *Lombardzko Weneckiego*, Xiążę *Motternich*, Kardynał *Consalvi*, Hrabia *Nesselrode*, Vice-Hrabia *Montmorency* i Xiążę *Wellington*.

PRUSSY.

Berlin, dnia 28 września.

(z *Gazety Warszawskiej*.)

Xiążę *Hardenberg*, Kanclerz, ustanowił komisyję do obmyślenia funduszów, aby przyjęta przez Króla Jmci bulla *Papieżka*, względem urzędzenia, uposażenia i ograniczenia arcey-biskupstw i biskupstw kościoła katolickiego w krajach pruskich, została przywiedziona do skutku. Etat nowego biskupstwa chełmińskiego jest już ułożony i przez Monarchę zatwierdzony, a inne potrzebne etaty będą wkrótce ukończone.

Zebrano już akcyę na wystawienie drugiego

teatru w tuteyszej stolicy, pod nazwiskiem królewsko-mieyskiego, który, jak słychać, ma być jeszcze tej zimy otworzony.

Berlin dnia 1 października.

(z *Gazety Warszawskiej*.)

Po skończonym przeglądzie 3eiey dywizyi 2go korpusu woyska, zebranej w *Szczesinie*, Królewic, następcę tronu naszego, wyjechał d. 23 z. m. do *Stargardu*, dla obejrzenia podobnieź ściągionego tam woyska.

Pan *Rose*, nadzwyczajny poseł i pełnomocny minister angielski przy dworze naszym, przybył z *Wiednia* do tuteyszej stolicy.

NIEMCY.

Od brzegów *Menu*, dnia 21 września.

(z *Gazety Warszawskiej*.)

Akta centralney kommissyi śledczej w *Moskwy* są już zamknięte, i wypadek ważney jej czynności posłano seymowi związku niemieckiego. Nie znalazła żadnego buntownika i podżegacza, któryby na karę śmierci lub hańbiące więzienie zasługiwał; co jest pocieszającym dla każdego Niemca kochającego oyczyznę.

Posel rossyjski w *Monachium* odebrał d. 13 b. m. wiadomość, iż N. Cesarz *Alexander* razem z N. Cesarzem *Franciszkiem* przybędzie do *Tegernsee*.

Hrabia *Las Casas* (pisze gazeta berlińska) wydaje dzieło w 8 tomach pod napisem: *Pamiętniki z wyspy s. Helony*.

HISZPANIA.

Madryt, dnia 7 września.

(z *Gazety Warszawskiej*.)

Półk piechoty, amerykańskim zwany, przesłał adres do nieustajacej deputacyi stanów, w którym zapewnił ją, iż dzieli zupełnie uczucia milicyi madryckiej, z którą w każdym razie połączyć się gotów.

Jenerał *Quiroga*, chciał się udać z *Valadolid* do *Galicyi*; lecz w drodze napadnięty wraz ze swoim orszakiem pod *Rio Seco* przez 12 jeźdźców dowódcy gerillasów *Valdarasa*, musiał się wrócić.

O straceniu jenerała *Elio* mamy jeszcze następujące szczegóły. Wielu chciało go ocalić. Wszyscy jenerałowie i wyżsi oficerowie sztabowi, oddalili się pod rozmaitemi pozorami, aby nie należeli do rady wojennej, tak dalece, iż został tylko jeden podpółkownik, który musiał objąć miejsce Prezesa. Nie dowiedziono jenerałowi *Elio* uczynionych mu zarzutów; nie namawiał bynajmniej osady do uwolnienia go z więzienia; ale w roku 1814 radził przywrócić najwyższy rząd królewski, a konstytucyę zniweczyć. To w oczach sędziów było jego zbrodnią. Znajdując się na rósztowaniu przemówił do otaczających go: *Walencyanie! umieram niewinny. Wojownik taki, jak ja, który w 1000 walkach gardził śmiercią, broniąc oyczyzny przeciw tyranom Europy, zasłużył na to, aby umarł na polu sławy*. Spokojność ani na chwilę w *Walencyi* nie została przerwana. Milicya wzięła się do broni dla zniweczenia wszelkich usiłowań w celu uwolnienia *Elio*. Większość dała jego śmierci, a rada wojenna zgodziła się na to.

Dnia 8.—Król wraz ze swoją rodziną bawi śladgle w zamku, i nie przejeżdża się po stolicy. Choroba Królowej codziennie się wzmacnia.

Nieustająca deputacja stanów wydała odezwę do deputowanych stanów nadzwyczajnych, w których wiadomiamy ich, iż zostali zwolani, dla zapewnienia rządowi potrzebnego wsparcia tak przez pomnożenie wojska, jako i przychodów, a to dla zaspokojenia potrzeb kraju, i pokonania buntowników; że do nich należeć będzie ułatwienie ważnych interesów z obcemi mocarstwami, oraz nadanie wojsku hiszpańskiemu prawa wojskowego, niemniej ustanowienie kodeksu postępowania w sprawach cywilnych.

Wydano rozkaz zatrzymywania wszystkich zakonników za obrębem ich klasztorów.

Gdy wiele młodzieży gwałtem przymuszać miano do łączenia się z rojalistami, przeto deputacja prowincjonalna wskazała im 5 miast, do których udawać się mogą, i gdzie dostawać będą codziennie po 3 reale.

Od granic hiszpańskich dnia 10 września.

(z *Gazety Warszawskiej*.)

Rejencya w *Urgel* ogłosiła, iż Pana *Salvador* mianowała posłem na kongres do *Werony*, a Pana *Vargas* posłem do *Rzymu*. Wspomniona Rejencya wyrokiem swoim uznała niesprawiedliwość wygnania arcy-biskupa walencyjskiego, i wyznaczyła mu przyzwoitą pensję. Innym wyrokiem postanowiła najwyższy sąd, który ma się nazywać *Nadzwyczajnym najwyższym trybunałem uwięzionego Króla*. Zakres czynności jego jest taki, jaki miał przed rewolucją sąd zwany *Audienca real* w *Barcellonie*. Zdaje się, iż Rejencya ta nie zechce się tymczasowie posuwać w głąb Hiszpanii, lecz zostanie blisko granicy, czekając wyroku kongressu w *Weronie*.

Paryżki Dziennik Rozpraw donosi, iż powstańcy zajmują całą prawą Katalonią, mimo nadzwyczajnych usiłowań dowódców wojska konstytucyjnego, które zaczyna tracić odwagę. W prowincyi *Girony* *Mosen*, *Anton* i *Misas* mają 4000 ludzi podbroń. Konstytucyoniści otrzymali posiłki. W prowincyi *Lerida* 5000 rojalistów przymusiło generała *Torrijes* do zaniechania oblężenia *St. Ramon*. Generał *Mina* przybył do *Lerida*. Oddziały Rojalistów dochodzą do *Tortozy*, *Reus*, a nawet *Tarrugony*. W prowincyi *Barcellonie* generał *Milas* uciekał się z rojalistami; a gdy z powodu oblężenia *Cerrera* musiał część wojsk odłączyć, *Romagosa* odniósł niejaki korzyści. Oblężono *Sellent*, gdzie mieszkańcy dzielnie się bronią. Opasali także rojalisci *Manresa*, i oblegli *Cardona*. Brakuje im tylko dział. Rojalisci zajmują góry i kilka wawozów w *Pireneach*, a konstytucyoniści, twierdzą, miasta i równiny.

Listy z *Vich* donoszą, iż wielu xięży udało się ztamtąd do rojalistów. Biskup tameczny zostaje pod ścisłą strażą. W nocy z dnia 24 na 25 sierpnia wszyscy prawie duchowni umknęli z *Girony*, dla połączenia się z rojalistami.

FRANCYA.

Paryż dnia 20 września.

(z *Gazety Warszawskiej*.)

Xiążę *Wellington* przybył d. 18 b. m. do *Boulogne*, a dopiero dziś do tutejszej stolicy. Towarzyszy mu Lord *Fitzroy Sommerset*, synowiec jego. Podróż z *Boulogne* do *Paryża* zabrała 3 dni, gdyż w *Bauvais* chorował, i musiano mu krew puścić. Czuł już słabość gdy wyjeżdżał z Anglii. Cierpi ból w uchu. Zbyt mocne lekarstwa sprawiły zapalenie części głowy. Należenie umysłu podczas ostatniego posłuchania u Króla Jmci angielskiego, rozmowy z Panem *Canning*, i podróż sama, pogorszyły stan zdrowia jego. Jest chory, i niewiadomo, kiedy się uda w dalszą drogę.

Vice Hrabia *Chateaubriand* ma jutro wyjechać do *Werony*.

Wczorajszy *Monitor* umieścił dekret królewski, urządzający intendentów wojskowych. Będzie 25 intendentów, 25 podintendentów pierwszej klasy, 50 klasy drugiej, 100 klasy trzeciej, a 35 vice-podintendentów, ogółem 255. Intenden-

ci pobierać mają rocznie po 10,000 franków, podintendenci stosownie do klasy, po 7000, 6000 i 5000 franków, a vice-podintendenci po 4,000 franków.

Od kilku dni (pisze *Dziennik Rozpraw*) niektóre gazety piszą znowu o poruszeniach wojennych, każą ciągnąć pułków, opatrzyć w żywność twierdze, zakładać obozy, a potem odwołują tę wiadomość. Wojska, przechodzące przez *Lugdun*, i będące przyczyną takowych pogłosek, są tylko batalionami, odłączonemi od korpusów swoich, które zbierają się w skutku nowego urzędnienia, i bynajmniej nie idą ku południowi, ale ku wschodowi.

Zapadł już wyrok na *Hussona* i *Apperta*, którzy Panom *Coudere* i *Mathieu* ułatwili ucieczkę z więzienia. Pierwszy został skazany na jedno-roczone więzienie, a drugi uwolniony, jako niewinny.

Słychać, iż Pan *Zea* napróżno starał się u rządu angielskiego o uznanie niepodległości rzezypospolitej kulumbijskiej.

Pan *Bessau*, kupiec francuzki, osiadły w *Saragossie*, skarży się w jednym z pism publicznych, iż żołnierze *Trapisty* zabrali mu szczupły majątek, wynoszący 18,000 fr., i mocno ranili go w głowę.

Sąd kassacyjny odrzucił odwołanie się 4 spiskowych rozszelskich, skazanych na śmierć, i potwierdził zapadły na nich wyrok.

Przetrzęsano mieszkankę Pana *Constant*, szukając exemplarzy wiadomego pisma jego do prokuratora jeneralnego.

Tutejszy *Monitor* donosi z *Drezna*, iż stamtąd posłancom do Pana *Biedermann*, posła saskiego w *Madrycie*, polecając mu jak najusilniejsze staranie u ministrów hiszpańskich i prezesa nieustającej deputacji Stanów, aby Królowa dla powatowania zdrowia wróciła do oyczyny swojej.

Rozchodzi się tu pogłoska, iż Xiążę *Meiternich* tak będzie przewodniczył na kongressie w *Weronie*, jak dawniej w *Akwisgranie*.

Pismo Pana *Constant* do Pana *Miangin*, jeneralnego prokuratora, w którym zbija twierdzenie, jakoby obecność jego w *Saumur* wznieciła tam ruchy w miesiącu październiku 1820, obemyje 24 stron. Zaczęto je przedawać zrana, a wieczorem zostało zakazanem, lecz już wiele exemplarzy rozkupiono.

Słychać, iż w *Strasburgu* kazano przysposobić obszerną salę, gdzie sąd wojskowy *Stey* dywizyi ma się zająć sprawą *Carona* i *Rogera*, co wkrótce nastąpi, wezwano już bowiem świadków, aby przybyli do *Strasburga*.

Przybyły znowu do *Bajonny* 2 pułki liniowe. Wały około miasta, tak jak podczas wojny, są osadzone działami. W *Perpignan* zakładają zbrojownię. *Montlouis* będzie obwarowane.

Hrabia *Boissy d'Anglas* wyrachował, iż w roku zeszłym popełniono w *Paryżu* 150 zabójstw z powodu niepomamowanej chęci do gry.

Sąd policyi poprawczy w *Chaumont* skazał braci *Hoclet* z *Longres* na zapłacenie 32,411 fr. kary pieniężnej za branie lichwy od pożyczanych pieniędzy.

Paryż dnia 21 września.

(z *Korrespondenta Warszawskiego*.)

Pan B. *Constant* ma dziś stawieć się przed sędzią inkwiryjącym. W wezwaniu nie nazwano go deputowanym. Do mieszkania jego zaszła policja dla zabrania jego listu do jeneralnego prokuratora.

Z powodu, że wielu oficerów na polowie żołdu zostających, sprzedaje lichwiarzom swoje patenta, a później ostatniej rędy doznaje, komendant *Paryża* ogłosił, że żołd takowy nie może być na nikogo trzeciego przekazany, i gdy mu podobne lichwiarstwo będzie doniesionem, to się postara u ministra wojny o nowe upoważnienie, za okazaniem którego będą wypłaty czynione.

Już od ośmiu dni doniesiono policyi, że przedsięwzięto ułatwić ucieczkę, w sprawie rozszelskiej na śmierć skazanym. Podwoiła przeto zwyczajną baczność, nakoniec onegdaj kommissarz mający sobie śledztwo powierzone, schwycił ucznia

z wydziału lekarskiego, dozór nad chorymi w *Bicetre* (więzienie) mającego, w chwili, gdy dozorey więzienia liczył 10,000 fr. złotem i papierami. Summa ta była tylko zadatkiem na 60,000 fr., które miały stanowić nagrodę za ułatwienie ucieczki. Pieniądze przekupującego, wraz z innymi o należenie do zbrodni podeyrzanymi, wczora do Paryża przywieziono i w moc sprawiedliwości oddano. *Bories, Pommier, Goubin i Raoulx*, których uwolnić pokuszono się, będą dziś trąceni, ponieważ sąd kassacyjny na wczorayszej sessyi, appellacyą ich odrzucił. Z powodu tego zdarzenia jeden dziennik czyni następującą uwagę: Niepodobna, aby młodzi uczniowie posiadali tak znaczne summy pieniędzy; obszerniejsze to szkатуły musiały dostarczyć; jak się to stało, należy się wykazać w ciągu badań i śledztwa.

Małżonki trzech spiskowych, na śmierć w *Poitiers* skazanych, przybyły do Paryża w celu błagania przebaczenia królewskiego dla swoich mężów.

Dziennik *Biała Choraągiew* donosi, że nie minie żadna pocztą, aby *Wolfel* nie odebrał kilku bezimiennych listów. Jeden z nich, opatrzony pieczęcią poczty paryzkiej brzmi w tych słowach: „Nieśny *Wolfel!* zdradą poymałeś jenerała *Bertona*; krwią twoją tylko można zmyć hańbę, którą twoja zbrodnia oyczynę okryła. Przygotuj się: dziś jeszcze będziesz kosztował owocu twojej zdrady; może twoja głowa wprzód, niż twoja ofiara, padnie.“ — Baron *Locard* prefekt w *Poitiers* otrzymał następujący tak nazwany dekret węglarski: „Zwarywszy, że prefekt *Locard* takich wezwał do sądu przysięgłych, którzy byli gotowi zewolnić na żądany przez jenerałego prokuratora krwi rozlew, postanowiono jak następuje: „Prefekt *Locard* na śmierć jest skazany.“

Perpignan dnia 11 września.

(z *Korrespondenta Warszawskiego*.)

Od chwili utworzenia się rejencyi w *Urgelu*, powstanie przybiera porządne i pewne znamie. Baron *Eroles* powyznaczał stanowiska, w których wieśniacy ćwiczą się w robieniu bronią, założył przytem kilka magazynów wojennych. Wielu oficerów przybywa do jego głównej kwatery. Rolaści nanowo osadzili miasto *Massanet*.

ANGLIA.

Londyn, dnia 17 września.

(z *Gazety Warszawskiej*.)

Wczora po południu odprawił Król *Jmć* tajną radę w pałacu *Carltonhouse*, na której Pan *Canning*, otrzymawszy pieczęć ministeryum interesów zagranicznych, został przypuszczony do pocałowania ręki Monarchy. Na teży radzie postanowiono odroczyć jeszcze parlament do dnia 26 listopada.

Posel rossyjski przy dworze tutejszym miał wczora długą audyencyą u Króla naszego.

Gazeta tutejsza Morning Post oświadcza życzenie, aby Pan *Canning*, nowy minister, bardziey sprzyjał grekom, aniżeli poprzednik jego.

Wczora wypłynęła z *Deptford* fregata turecka, która długo była na tancernym warstacie okrętowym.

Ministeryalna gazeta tutejsza *Kurier*, donosząc o sprawie przeciwko 4 dziennikom liberalnym paryżskim, zbija ich obronę. Przypisuje im zamiar obrzucenia ludu nierzetelnemi doniesieniami. Twierdzi, iż wydawcy takich dzienników chcą ludzi ciemnych ludzi we wszystkim, co się opiera na wierności, moralności i religii. Takż cel mają także niektórzy pisarze angielscy. Między innymi *Carlile* znajduje stronników i wielbicieli. Zbierają składkę dla niego i rodziny jego; bronią go, lubo oczywiście powstawał przeciwko religii i moralności.

(z *Korr. Warsz.*) W dniu 10 b. m. miasto *Liverpool* dało dla Pana *Canning* wspaniałą ucztę, podczas której miał obszerną mowę o reformie parlamentu i o katolikach, które tłumaczenie całkowite umieściła gazeta hamburska. Udzielamy naszym czytelnikom następujący z niej wyjątek: „Oświadczam, że równie jak dotąd zu-

pełne zwycięstwo interesów katolickich jest moim jedynym celem. Jednakże nasze polityczne usiłowania powinny się stosować do zasad i widoków politycznych, aby pokój kraju utrzymać, muszę się okazać powolnym, przestać na tem czegom żądać, zresztą na niejaki czas wstrzymać się, nie odstępując nigdy od zamiaru. Natomiast walczę z reformą parlamentu, ponieważ do czego innego zmierza nie do Izby niższej, składającej jedną trzecią rządu W. Brytanii. Reforma pragnie za pomocą jednej sprężyny wszystkoddziałać. Wszyscy życzący sobie reformy przywodzą na poparcie swego żądania jedno tylko niezaprzeczone nadużycie i chcą utworzyć jedną demagogiczną władzę, przemocą, nie rozsądkiem, rządzić mającą. To całkiem za niesprawiedliwość poczytuję, i dla tego niechętnie słucham przeciw nadużyciom powstających. Nie należy niszczyć tego co istnieje, gdyż nierozumem jest, wprzód o obaleniu niż o budowaniu myśleć. Wielka Brytania jest monarchią, a rząd monarchiczny jest podstawą na której się wszystkie urzędzenia krajowe opierają, i którą są ograniczone. Konstytucya, jaką reformatorowie zaprowadzić pragną, poniżyłaby monarchią, a nas zamieniłaby w rzeczpospolitą. Poprawmy, ile możemy, tę, którą mamy. Lecz chcieć inną, na jej miejsce utworzyć, jest w moich oczach zbrodnią przeciw prawu, a ja chętniey uznaję moc praw, niż teoryi reformatorów.

TURCYA.

Stambul dnia 26 sierpnia.

(z *Gazety Warszawskiej*.)

Porta przywołała do tutejszey stolicy *Xi*, żat greckich *Kallimachi, Argiropulo* i *Stanit*, którzy skazani byli na wygnanie. Powrót ich daje powód do wielu domysłów. Rząd nie jeszcze względem ich losu nie postanowił.

Nowy *Hospodar Multan, Stourdza*, wsiadł przed kilku dniami na okręt turecki, na którym ma płynąć do *Dunaju*; lecz przeciwnie wiatry wstrzymują jego żeglugę. O *Hospodarze Włoszczyzny Ghika*, nie jeszcze dokładnego nie wiadomo. Słychać, iż Porta chce, aby zagraniczni konsulowie nie dawali żadney opieki *Rajasom* (chrześcianom).

Fregata algierska zatrzymała okręt angielski, i zabrała będących na nim 29 greków, którzy uciekali do *Zante*. Gdy Konsul w *Patras* nie mógł pozyskać ich oddania, kapitan *Hamilton*, dowódzca okrętu angielskiego, domagał się tegoż samego od kapitana *Beja*, zagrażając, iż w przypadku odmówienia sam sobie uczyni sprawiedliwość. Pogroźka ta skutkowała, i greków oddano bez wykupu, którego już w ilości 5,000 piastrow ofiarowano. — Pewny statek francuzki, ledwo co wypłynąwszy z *Zea*, przynuszony burzą musiał wrócić; a mieszkańcy powiali go kulami, sądząc, iż wiezie jaką wiadomość flocie tureckiej. Dowiedziawszy się o tém kapitan *Matikolo*, dowódzca fregaty austriackiej *Usaro*, popłynął natychmiast do *Zea*, i zagroził spaleniem wszystkich składów przy porcie, jeśliby się powtórnie ośmielono napastować banderę francuzką; po czém fregata austriacka wyprowadziła ów statek francuzki z portu.

Odebrała Porta wiadomość z *Azyi*, iż *Per*sowie znaczne korzyści odnieśli i dwóch *Baszów* zabrali w niewolę. Pomyślniejsze są dla Porty doniesienia z *Morei*. *Demetryusz Ypylanty* kazał schwycić *Negrysa* i *Zano* w zewnętrznym porcie *Napoli*, i ostatniemu uciąć głowę. Oba byli członkami senatu greckiego.

Dnia 2 sierpnia przypadło w *Smirnie* zaćmienie słońca. Zabobonni muzułmani zaczęli zaraz strzelać z dział, karabinów i pistoletów, a naybardziey, gdy o godzinie zgiey po północy nastąpiło zaćmienie do połowy słońca. Chcieli tym sposobem odpędzić smoka, napastującego słońce. Otworzono wszystkie meczety, gdzie turcy zebrali się na modlitwy. Odzyskał nakoniec słońce całą swoje świetność, i po nieustannym huk wystrzałów nastąpiła głęboka cichość.

Od granic włoskich, dnia 14 września.

(z Gazety Warszawskiej.)

Dnia 18 sierpnia przepłynęła koło Palermy eskadra francuzka, złożona z 2 okrętów liniowych, 5 fregat i korwety. Udała się do Lewantu.

Liworna dnia 15 września.

(z Gazety Warszawskiej.)

Onegdaj zawinęła tu fregata neapolitańska *Amalia*; znajdował się na niej Xiążę *Monteleone Pignatelli*, sprawujący interessa Króla Obojey Sycylii przy dworze Wielkiego Xiążęcia Toskańskiego, i dziś wyjechał do Florencyi. Razem z tą fregatą zawinęły 3 statki przewozowe z rzeczami i pojazdami Króla Neapolitańskiego, przeznaczone do *Werony*. Wspomniony Monarcha uda się, jak słychać, ladem przez *Foligno* i *Marchię* na kongres do *Werony*.

Szwecya.

Stokholm dnia 17 września

(z Gazety Warszawskiej.)

Monarcha nasz wyjechał dziś do Norwegii, ustanowiwszy rejeneyą na czas niebytności swojej, złożoną z 2 ministrów i tyluż radców stanu.

Gazeta tuteysza *Argus* donosi, iż Królewicz następca tronu naszego zaślubi Xiężniczkę *Józefinę Maksymilianę Eugenię*, córkę Xiążęcia *Leuchtenberskiego Eugeniusza*, urodzoną d. 14 marca 1807 roku.

MULTANY I WOŁOSZCZYZNA.

Bukarest, dnia 31 sierpnia.

(z Gazety Warszawskiej.)

Nie przybył jeszcze *Hospodar* nasz *Ghika*; spodziewamy się go za sześć dni. Dnia 27 b. m. goniec z *Hermansztadu* przywiózł tu wiadomość, iż *Baron Ottenfels*, jedzie tędy do *Stambułu* w charakterze nadzwyczajnego posła austriackiego, na miejsce *Hrabiego Lutzu*. Przybędzie z nim także agent tuteyszy *Hulenau*, dla objęcia napowrót interessów handlowych, któremi przez ciąg 18stomiesięczney niebytności jego trudnił się sekretarz agencji, *P. Udrycki*, z poświęceniem swojego zdrowia i dosyć znacznego majątku. Wołoszczyzna, a zwłaszcza miasto *Bukarest*, winno ocalenie swoje temu światłemu mężowi. Napróżno powstańcy usiłowali go ztąd wyprowadzić; grożono mu kulami, ogniem i mieczem; okazał stałość i wiernie pełnił obowiązki, tak względem Dworu swego, jako też względem uciemiężonej ludzkości. Dwór jego nagroził mu 500 dukatami poniesioną szkodę, a cierpiącą ludzką nazwała go swoim wybawcą. Mieszkańcy wyspy *Czernika*, których jest blisko 4000, winni mu życie swoje, gdyż działa tureckie stały już wymierzone na ich zniszczenie. Onto d. 29 maja r. b. skłonił *Kaminara Sawę* i *Teodora Władimiresko* do opuszczenia miasta *Bukarestu*: bo dway ci dowódcy chcieli czekać Turków, i bić się z nimi na ulicach. Zaczny ten mąż, bez żadney prywatney korzyści, ocalił także wielu grekom życie i majątek. Wdzięczni mieszkańcy tuteysy wielbią go za to, a mieszkańcy wyspy *Czernika* ofiarowali mu w podarunku pałasz dyamentami ozdobiony, i chcieli postawić posąg honorowy na wyspie; leoz skromność i bezinteressowność wszystko odrzuciła, lubo w samych tylko dniach 19 i 20 sierpnia r. b. kiedy zamordowano *Sawę*, utracił przeszło 60,000 piastrow majątku swego, przez co liczna rodzina jego została przywiedziona do ubóstwa.

AMERYKA.

(z Gazety Warszawskiej.)

Rzeka *Mesurado*, nad której brzegami towarzystwo północney Ameryki założyło osadę wol-

nych murzynów, jest największą w Afryce, oprócz rzek *Grande* na północy i *Congo (Zaire)* na południu. Port jej jest ważny, tak dla krążących pod tamecznymi brzegami okrętów Zjednoczonych Stanów, jako też dla płynących do wschodnich Indyi kupieckich; dostać tam mogą świeżej wody i żywności. Głównym celem towarzystwa w założeniu tej osady jest zniesienie, a przynajmniej ograniczenie handlu niewolnikami. Od czasu, jak Zjednoczone Stany ogłosiły ten handel za nieprawdy i okręty ich nieustannie pod tamecznymi brzegami kładą, znikła amerykańska bandera na okrętach, prowadzących handel niewolnikami, którą przed r. 1820 często widzieć można było. Teraz używają tylko francuzkiey. Zmiar towarzystwa uwielbiają nawet Murzyni w Zjednoczonych Stanach; z Pensylwanii, Maryland, Wirginii i t. d. oświadczają chęć powrócenia do Afryki, i przeszło 180 opatrzonych najlepszymi zaświadczeniami zapisało się już w *Filadelfii* do odplynienia. Wszyscy ci Murzyni są chrześcijanie, i towarzystwo, oprócz innych dobroczynnych celów, użyć ich chce do rozkrzewienia wiary chrześcijańskiej.

Odebrano w Londynie wiadomość, iż d. 26 czerwca obchodzono w *Vera-Cruz* uroczystość koronacyi Cesarza meksykańskiego. Mieszkańcy tameczni chcą się wynieść z miasta, gdyż wojsko powstańców ma uderzyć na generała *Davilla* w warowni *Juan d'Ulloa*, przez co miasto *Vera-Cruz* może być zagrożone strzelaniem. *Davilla* nie wpuszcza żadnych okrętów, prócz hiszpańskich. Nowy Cesarz, ze swojej strony, zakazał zawijać okrętom hiszpańskim do portu *Vera-Cruz*. Ma 50,000 wojska regularnego i 20,000 milicyi.

Dziennik Wileński.

Numer 8my tegoroczny, to jest sierpniowy, *Dziennika Wileńskiego*, który dla przeszkód nieprzewidzianych, aż teraz mógł wynieść, zawiera rzeczy następujące: Rzut oka na polityczne stosunki Rosyi i Turcyi; wojny, które między nimi zachodziły i z nich następstwa. Podróż *Jan-Ludwika Burckhardta* w Nubii. Opisanie narodu *Kalmuckiego* przez *P. Wojejkowa*. Przyjaźń, *Noo* druga *Yunga*, z prozy franc. przekład *X. Kotiłyńskiego*. O pożytku używania na pokarm porostu islandzkiego, przez *Teodora Brandenbura*. O farbowaniu materii w kolorach żółtych, zielonych, i t. d. Wiadomości literackie: Cesarzskie Towarzystwo wolne ekonomiczne w Petersburgu: przyznanie nagród za rozwiązanie zadań 1821 roku; Zadania na 1822 rok. Cesarzskiego uniwersytetu moskiewskiego posiedzenie publiczne d. 4 lip. r. t. Towarzystwo zachęcenia artystów w Petersburgu. Tow. metodystów w Londynie, dla utrzymywania missy w krajach obcych. Tow. missy kościoła angl. Tow. wspierania missy Braci Moraw. Tow. pokutnie w Lond. Tow. szkół niedzielnych w Lond. Tow. jeograficzne w Paryżu. Tow. tłumaczenia w Paryżu. Tow. Emulacyi w Cambrai. Tow. umiejęt. nauk i sztuk w Nancy. *Józef Sękowski* mianowany professorem w cesarskim uniwersytecie petersburskim. Część głowy nosorożca sybirskiego i t. d. Kość mamutowa znaleziona w *Fanagoryi*. Róg nosorożca. *Man-dragora* znaleziona niedaleko *Czesmy*. Kamień meteoryczny smoleń. Zjawisko meteoryczne na wysp. *Taman*. Pieczara w Ameryce. Rozbiór gradu z jądrem metall. Biblioteka rossyjska. Wydaw. w Paryżu. Zynk polski. Szkoła wyższa izrael. w *Moerkisch-Friedland*. Wołak do obijania okrętów. Zupy solne, odkryte w bańskim. Wybuchnienie *Jökelenu*. Do historyi Literatury Polskiej dodatek *J. G. Styczyńskiego*. Nowe dzieła.

Kurs wileński na assygnaty od dnia 29 września: rubel srebrny 3 rub. 77½ kop., czerwony złoty nowy r. 11 kop. 70, stary r. 11 kop. 48, imperyal r. 36 kop. 65.

Wilno dnia 2 Października Roku 1822 v. s.

M i ę d z y b o ż.

Stosownie do ustaw szkolnych, w dniu 1 września, zwyczajny roczny bieg nauk w szkole Międzybożskiej rozpoczęty został. O godzinie pół do 10 ranney, za daniem znaku we dzwonek szkolny, uczniowie zebrani zeszli się do klas swoich; o godzinie 10 wszystkie klasy przepisany porządek, wraz z zastępcą przełożonego i nauczycielami udali się do kościoła szkolnego, śpiewane *Veni Creator* przez duchowieństwo miejscowe i uczniów, zaczęło to pierwsze szkolne w tym roku nabożeństwo. Mszą świętą celebrował WJX. Kanonik Dubniewicz, muzyka połączona z dobranymi głosami, przydawała okazałości temu nabożeństwu, w czasie którego kaznodzieja i kapelan szkolny WJX. Karol Jaczyński, miał kazanie: o doskonałości miłości Boga. Po ukończeniu nabożeństwa, młodzież szkolna we zwykłym porządku, zgromadzenie nauczycielskie, celebrujący, i licznie zebrane obywatelstwo, udało się do gmachów nowo-wzniesionych, które wspaniałość JO. Xiążąt Jmci Czartoryskiego, Kuratora Cesarzkiego Uniwersytetu Wileńskiego i Szkół jego wydziału, Fundatora i Dobroczyńcy tej szkoły, na konwikt przeznaczyć raczyła; gdzie ze wszelką okazałością, odbył się akt poświęcenia tej budowli. Po czym nastąpiło w jednej z sal szkolnych, publiczne zgromadzenie szkolnego posiedzenie; na tém zastępca dozorey, filozofii doktor, radca dworu, Antoni Suchodolski, po zwykłym zagajeniu miał rzecz do uczniów, w której starał się okazać: że rozum, połączony z nauką i prawością charakteru duszy, czyni nas prawdziwie pożytecznymi w społeczności. Potem nauczyciel wymowy, dziejów i prawa, filozofii kandydat P. Jan Zakrzewski, czytał rozprawę: o koniecznej potrzebie znajomości prawa przyrodzonego. Nakoniec promocya uczniów do klas wyższych odczytana została, z których jednogłosem zdaniem osób zgromadzenia nauczycielskiego, w ciągu roku upłynionego, zasłużyli na szczerzyt celujących, i tych imiona w księdze złotej są zapisane: Z *Klasy 1ey*. Alexandrowicz Napoleon, Andrzejewski Marek, Białoszycki Mikołaj, Demartyni Jan, Demkowicz Teodor, Jurkowski Konstanty, Kopaczewski Józef, Kostecki Stanisław, Michałowski Karol, Manasterski Abraham, Szachlaeki Maxymilian, Topolnicki Wincenty, Zanicki Alexander. Z *Klasy 2ey*: Balicki Jakób, Jacentkowski Elias, Jankowski Juliusz, Kamiński Witalis, Krzewicki Eustachy, Malczewski Adam, Pawłowski Adolf, Sadowski Marcin, Sawicki Seweryn, Woyciechowski Henryk. Z *Klasy 3ciey*: Baganowski Piotr, Balicki Józef, Chlebowski Ludwik, Kaszewski Mikołaj, Łukaszewicz Jan, Malinowski Marcin, Puchalski Naroyz, Stępowski Józef, Szczepanowski Michał, Szymański Stanisław. Z *Klasy 3ciey drugoletney* czyli *4tey*: Chlebowski Kazimierz, Dąbrowski Elias, Jeżowski Józef, Niesiołowski Hippolit, Ryński Seweryn, Szulc Jan, Tyszecki Ludwik. Z *Klasy 4tey pierwszoletney* czyli *5tey*: Puchalski Erazm, Wrzeszcz Michał. Z *Klasy 4tey drugoletney* czyli *6tey*: Kamiński Józef, Mrówczyński Józef, Terlecki Antoni. Uczniowie obiektowi: Domański Dominik, Podhajecki Hippolit, Wybranowski Jan. Z liczby 20 dozorców domowych, ci, którzy chwalebnie obowiązek im powierzony, dozorowania uczniów, pełnili, są: Domański Dominik, Wybranowski Jan, Swirski Wincenty, Podhajecki Hippolit, Kamiński Józef, Manaczyński Bazyli. Cały ten uroczystości, licznie zebrane Obywatelstwo świetności dodawało.

Dzień 15 września poświęcony pamiętce Koronacyi Najjaśniejszego Pana, był uroczystości obchodzony przez Szkołę międzybożską. O godzinie 9 zrana, odprawiło się nabożeństwo w Kościele szkolnym, z muzyką, z młodzieżą szkolną złożoną, które ukończone zostało śpiewaniem Hymnu *Te Deum* przez wszystkich razem uczniów, przeni-

knionych wdzięcznością i przywiązaniem do Tronu. Zgodne głosy 250ciu młodzieńców podnosiły do Boga myśli i serca za długie i szczęśliwe Panowanie Najjaśniejszego Cesarza Wszech Rosyi i Najjaśniejszej Jego Rodziny. Wieczorem wszystkie gmachy szkolne oświecone były, a Cyfra Najjaśniejszego Pana, jaśniejąca na bramie szkolnej, piękny dla miasta czyniła widok.

1. Wedle Ukazu JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI Samowładnego całą Rosyą etc. etc. etc. Ur. Michałowi Hrabie Szymanowskiemu Staroście, oraz successorom zeszłego Xdza Tomasza Haliburtona Administratora Dyecezyi Łuckiey Proboszcza Bialskiego z nazwiska i zamieszkania swojego niewiadomym, pozew przed Sąd Komissyi na interessa Radziwiłowskie od Rządu ustanowiony, z instancyi Ur. Michała Zaleskiego b. podkomor. Ptu Rosien. Massy funduszw i interessów Xczki Stefani Radziwiłówny Prokuratora Jeneralnego mieniąc, iż po zeyściu Wiktora Kiernożyckiego i żony jego, Franciszek Kiernożycki z testamentów obojga Exekutor, podług świadectwa kwitu r. 1807 junii 22 i rachunków kassy jeneralney Wołyńskiej, odebrawszy z kassy zeszłego Xcia Dominika Radziwiła całkowitą sumę zastawną Kiernożyckich, była na Horbonie cz. zł. 7,500 i za pretensye zł. 1,800 górą po wytrąceniu z niej własnego legatu, resztę na satysfakcyę dalszych legataryuszów podług ichże żądania zlokował był u zeszłego Xdza Tomasza Haliburtona Administratora Dyecezyi Łuckiey proboszcza Bialskiego. Następnie ponieważ sumę tę obżł. Hrabia Szymanowski wspólnie z exekutorem testamentów Ur. Franciszkiem Kiernożyckim między legataryuszów, rozdzielając, wszystkich jakoby usatysfakcjonowaliście, co dało powód Ur. Barbarae i Teofilu Domańskim, Tekli z Domańskich Zagorskiej i Anieli z Domańskich Sadowskiej oraz XX. Reformatom, Bazylianom i Farze Bialskiej, że jako legataryusze Kiernożyckich nie należne do massy poczynili stosunki, a nawet sam Ur. Franciszek Kiernożycki w rzeczy samey ewiktor i zastępca Massy, przepomniawszy na własne kwietacye zakłócił Massę i złożył rozprawę w Sądzie Komissyi, gdzie r. 1821 czerwca 23 zapadł wyrok z uznania sądowego, nakazujący adocytaacyą obżłgo Hr. Szymanowskiego i Xdza Haliburtona, gdy Xdz Haliburton nie żyje, a successorowie z imion i zamieszkania swego prokuratorowi wiadomi nie są; przeto jacykolwiek są, wzywają się przez awizacyą w Gazetach krajowych i zagranicznych, a obżł. Hr. Szymanowski przez pozew oczywisto wręce podany, ażeby się w terminie prawnym do Sądu Komissyi na interessa Radziwiłowskie od Rządu ustanowionego w mieście Wilnie agitującego się stawili, i co do summy rzeczoney Kiernożyckich objaśnienie i dowody jakieby się u obżł. należę mogły, ku rozprawie z Ur. Fran. Kiernożyckim i legataryuszami, mieniącemi się za nieuspokojonych dostarczyli, pozywa oraz o odpowiedź i ewinkowanie Massy funduszw i interessów Xczki Stefani Radziwiłówny, niemniej o to wszystko, co przez sprawę na rzecz Massy potrzebnem być się okaże. *Salva melioratione* tej załoby.

R. 1822. 7bra 28. świadczę, iż kopią tego pozwu z instancyi JW. Michała Zaleskiego jeneralnego prokuratora Massy Radziwiłowskiej, po successorów Tomasza Haliburtona Administratora Dyecezyi Łuckiey proboszcza Bialskiego, przed Sąd Komissyi wyniesionego, dla niewiadomości zamieszkania ich, do drzwi sądowych teyże Komissyi Radziwiłowskiej przybiłem. Felix Cebulski woźny Komissyi Radziwiłów. Roku 1822 moza 7bra 28 dnia przed Aktami Komissyi na urządzenie interessów Xiążąt Radziwiłów od Rządu ustanowionej, stawając JPan woźny Cebulski wyżej

własnoręcznie podpisany, takowy pozew zleżał. Świadcze Aktowy Regent Sądu Kommiss. Radziwiłłow. Józef Doboszynski. Wolno drukować J. E. Lachnicki członek Kom. Radziwił.

Obwieszczenia.

1. Od Litewsko-Wileńskiego Rządu Gubernialnego ogłasza się: iż na skutek Ukazu Rządzącego Senatu, naznaczony na publiczną sprzedaż majątek nieruchomy, Oleszyski zwany, w gubernii wileńskiej w powiecie trockim położony, należący do obywatela Szambelana byłego Dworu Polskiego Jana Pęczkowskiego, na zaspokojenie długu 7000 czerwonych złotych, prócz procentów Majorowi wojsk austriackich Janowi Zgierskiemu należącego; w którym to majątku znajduje się włościańskich gruntowych dymów 13, arendownych 2, ogrodników 3, i karczemych 3, dusz włościańskich podług rewizyi płci męskiej 44, z tych dwie ubyły, żeńskich 36, nowonarodzonych płci męskiej 23, żeńskiej 12; wolnych w skazkach tego majątku zapisanych męskich 8, żeńskich 7. Ziemi orney i sianożęci 41 włók 27 morgów 274 prętów 98 przecików czyli 838 dziesięcin; lasów zaś sosnowego, dębowego, jodłowego, lipowego, za oddzieleniem na potrzebę dworną i włościan 107½ dziesięcin. pozostaje 68 włók, 7 morgów, 19 prętów i 60 przecików, i rocznego dochodu ze wszystkich artykułów wyrachowano 1740 rubli 50 kop. srebrem, a zbiór dziesięcioletni dochodu 18,129 rubli 7½ kop. srebrem, osobno zaś pomienione lasy od mieyscowey potrzeby zostające oszacowane 15,353 rubli 46 kop. także srebrem: A zatym życzący kupić ten majątek zechcą przybywać do tego Rządu na terminy: pierwszy 6 oktobra, drugi 15 nowembra, a trzeci ostateczny we trzy miesiące od pierwszego wydrukowania niniejszego obwieszczenia w Sankt-petersburskich lub moskiewskich gazetach, które później nastąpi w pierwszym dniu sessyynym. Dnia 28 septembra 1822 roku. Assesor Nowicki. Sekretarz Wierzbicki. Gubernialny Sekretarz Leonowicz.

Wezwanie suksessorów.

2. Roku 1822 miesiąca septembra 29 dnia. Niżej podpisany podaję do wiadomości następne wezwanie, iż zeszły z tego świata ś. p. Benedykt Krzycki Kapitan wojsk Polskich brat mój rodzony, nie czynił testamentowej dyspozycji, zostawił mnie jako rodzonemu bratu i synowcom swoim w sukcesyi Dom za Ostrą Bramą pod IV. 1260 położenie mający, na jakowym domie znajduje się długu przez zeszłego Kapitana Krzyckiego opartego górną 40,000 złotych polskich, od jakowey summy z intrat domu procenta w części opłacane były, po ustalym zaś życiu Kapitana uwiadomiłem przez pocztę listem WW. Kazimierza, Alexandra i Michała Krzyckich w Lubelskim w Królestwie Polskim mieszkających, lecz na trzynasto razy pisma moje żaden do Wilna nieizszedł, ani też odezwy nie czynił, stąd wnosić można, iż niezostają w życiu, a ponieważ takowy dom do ruiny ostatni doprowadzony został, intrata coraz się umniejsza, a interessa z nieopłacanych procentów, z racyi niewystarczenia intraty z domu powiększają się, umyśliłem zatem niniejszém wezwaniem tak w guberniach tutejszych, jako też w Królestwie Polskim przez Kuryera Litewskiego i Korrespondenta Warszawskiego donieść WW. Krzyckim, ażeby który z plenipotencyą prawną dla

ukończenia interessow jak nayrychley do Miasta Wilna zjechał, w razie zaś przeciwnym że dom za Ostrą Bramą położony, pójdzie na satysfakcyą pretensyow kredytorskich, i że ony acz za małą cenę wyprzedać wypadnie, niniejszym ogłaszam.

Kazimierz Krzycki Porucz. wojsk Polsk.
Roku 1822 mca 7bra 29 dnia. Wolno jest umieścić w Gazecie Kuryera Litew. poświadczają, Ziem. Wileń. Pisarz Józef Olszański.

P o z e w.

2. ALEXANDER Pierwszy z Bożej Łaski Imperator Samowładnający Całą Rostyą etc. etc. etc.
UUr. Leonildzie z Rokintów Stolnikowey Horodelskiej matce, Jakóbowi i Franciszkowi Stolnikowiczom Horodelskim synom, Cybulskim Sukcessorom z. Woyciecha Cybulskiego Stolnika Horodelskiego, jako winnym do odpowiedzi dla massy pozostałych funduszow po z. ś. p. Alexandrze Wazgirdzie Chorążym Mereckim z powodu dzierżenia majątności Alexandryi, Kajetanowi i Apolonii z Porzeckich Jesmanom b. Pisarzom Ziemskim Dziśnien., Bogusławowi i Danielowi Oziewiczom Sukcessorom z. Tadeusza Oziewicza, Józefowi i Alexandrze z Suszyńskich Walickim Regentom, Katarzynie z Suszyńskich Oleszkiewiczowey, Franciszkowi Mienickiemu b. Sędziemu Gran. Ptu Dziśnien., Sukcessorom z. Jaruszewicza, Alojzie Krukowskiej Regentowey, XX. Dominikanom Wileń., XX. Karmelitom Wileń. przy W. W. S. S., Pannom Wizytkom Wileń., Juliannie z Czechowiczow matce, Wilhelmowi i Kajetanowi synom, Augustynie córce Chaleckim Sędziom Gran. Ptu Zawileyskiego w dokładzie Opiekunów, Sukcessorom Bukara, Józefowi Kiewliczowi b. Assesorowi Sądow Gł. Wileń. 1go Depar., Anieli primo voto Kamieńskiej, a dziś von Szmitten, Stanisławowi Jacuńskiemu niewłaściwie dzierżącemu folwark Kuderyski w ptcie Troc. leżący, należny dziedzictwem do z. Ch. Wazgirda za obcy dług i jako nastatemu possesorowi po zakroczonej już remissie na Exdywizyą funduszow Ch. Wazgirda, Józefowi Kobylińskiemu Sędziemu Gran. Nowogrodz. Gubernii Grodzień. z powodu przenabycia emphitentyku Starostwa Mereckiego umówionych corocznych doplatek i kilkunastoletniego przearendowania w témże Starostwie ziemi, placow, traktierow dziedzicznych, oraz arbitralne zajęcie dziedzicznego jeziora, Janowi Paniowskiemu Strabczemu Wileń. dzierżącemu dworek z placami w mieście Wilnie pod Węgrami należny do z. Ch. Wazgirda, Giecowiczom Possesorom majątności Wazgirda w ptcie Troc. leżący, tudzież wszystkim dalszym gdzie tylko są i znajdując się mogą kredytorom i wszelkiego tytułu pretensorom właściwie i niewłaściwie stosującym swe pretensye do funduszow pozostałych po z. ś. p. Alexandrze Wazgirdzie Ch. Mereckim, z zajęciem dalszych wszystkich suksessorow z. ś. p. Alexandra Wazgirda Chor. Mereckiego dla wspólnego działania Pozew edyktałny przed Sąd Tatarsko-Exdywizorski w dobrach Alexandrya zwanych w ptcie Dziśnien. położonych, a należnych Dziedzictwem do z. ś. p. Chor. Wazgirda skutkiem remissy uprzednio w Ziemstwie Dziśnien. roku 1817 februaryi 22 dnia zakroczonej i w skutek dekretu Sądu Gł. Miń. 2go Depar. r. 1820 marca 5 dnia zapadłego zatwierdzającego remissę Ziemską Dziśnien. odbywający się: z instancji Ur. Józefa Wazgirda Stolnika Wojew. Troc.

Kawalera orderu ś. Stanisława i go stopnia, ja
ko successora z. ś. p. Alexandra Wazgirda Chor.
Merec. przy odwołaniu się do zakroczonych re-
miss, zapadłych wyroków, zaszytych rezolucyów,
wynaszanych pozwów, robionych oświadczeń, po-
dawanych prośb, i do wszelkich a wszelkich do-
wodów ze strony dziś successora po z. ś. p. Chor.
Wazgirdzie cały stan interessu po z. Chor.
Wazgirdzie wyjaśniających, wynosi się szczegól-
nie o to: iż jakkolwiek różne klęski lat prze-
szłych zachwiały interessa różnych naysamo-
żniejszych familiów; te jednak niebyłyby zdol-
ne wstrząsnąć pomyślnością losu z. ś. p. Chor.
Wazgirda, gdyby niezbyt uczynna jego ufność po-
kładana w niektórych osobach, a przez nich zło
nadużyta i gdyby nieskonne serce do pomocy
drugim z własną szkodą, niedoprowadziły do u-
padku pomyślność własnego jego mienia. Albo-
wiem osiągnąwszy w spadku po oycu swym z
działu między 5ciu braćmi majątność dziedziczną
Alexandryę zwaną w ptecie Dziśnień, leżącą zło-
żoną ze sta chat górą rolnika zamożnego i kilka-
kroć sto tysięcy zł. pol. w summis gotowizną na
swą schedę przypadłą, mógł przystoynie opędzać
potrzeby swego życia i był w zdolności nawet
innym czynienia dobra, lecz dwie nieszczęśliwe
epoki przyłożyły się do upadku jego losu i za-
chwiania interessów, pierwsza: chęć pomocy i
dzwignienia interessów, z zawitości swej sobie
zgola nieznanych brata swego cioteczno-rodzo-
nego z. Wincentego Hlebickego Józefowicza Sta-
rośty Merec. w którego interessa nie tylko wszy-
stkie swe kapitały potopił bez najmniejszego onych
dotąd odzyskania: lecz nadto jeszcze przez przyje-
cie na się znaczney liczby kredytorów Jozefowi-
czowskich i przemianę z nimi papierów, wielką liczbę
dla się kredytorów przymnożył. Druga zaś epo-
ka dobóycza, sroższa od pierwszej, która cały
plon nieszczęść na pomyślność interessów z. Chor.
Wazgirda zlała, i zadając ostateczny cios do
grobu też interessa wtrąciła; było wypuszczenie
w 6cioletnią arendowną posesyą majątności Ale-
xandryi z. Woyciechowi Cybulskiemu Stolniko-
wi Horodelskiemu, który to z. Stolnik Cybulski
poznawszy łagodny, powolny i dobrotliwy cha-
rakter serca z. ś. p. Chor. Wazgirda, iż na o-
nym wszystko wymodz można; zrobił postano-
wienie z onego korzystać, przynosząc zgubę z.
Chor. Wazgirda interessom, a na ich ruinie
pamyślność swego losu budując, albowiem kilka
tylko tysięcy czer. zł. na rzecz 6cioletniej aren-
dy majątności Alexandryi dał z. Chor. Waz-
girdowi, a później bezpłatnie 9 lat ów majątek
dzierżąc, użytki nie podane sobie zbierał, lasy
wyciął, włość niegdyś zamożną przez niesłycha-
ny ucisk i zdzierstwo do szczytu zubożył i roz-
pędził, budowy poruynował, sianozęcie przez
rozdziery w nieużyte dyrwany zamienił, bydło
fundowe roztrwonil; i tym porządkiem majątek
niegdyś głośny z obfitości, świetny z budowy i
dobroci pozycyi swej, oraz cenny z bogactw
rolnika i od natury we wszystkie artykuły wzbo-
gacony do szczytu prawie zniszczył i niemal
w pustynią zamienił, nadto jeszcze korzystając z
powolności serca z. Chor. Wazgirda, różne od
niego acz nieforemne z wyręcznym podstępem nie-
słusznie inskrypcye powyjednywał; tudzież po
kilkakroć swe urojone a w naturze niebyłe du-
blując i za one sam sobie na majątku przez się
dzierzanym podając pozwy, mimo wiedzy z. ś. p.
Chor. Wazgirda różne na nim pootrzymywał

niestanne konwikcye: oraz zniosłszy się z niektóry-
nymi z. Chor. Wazgirda pretensorami, pobudził
ich do podobneyże czynności, którzy podmówie-
ni przez z. Cybulskiego i stosownie mając się
do onego planów, pokładali na majątności Ale-
xandryi, dzierzanej przez z. Cybulskiego pozwy:
i podobnie bez wiedzy z. Chor. Wazgirda, je-
dni otrzymali na nim niestanne konwikcye; dru-
dzy zaś otrzymali niby oczewiste alę zmówne
wyroki za stannością z. Cybulskiego w stopniu
niby z. Chor. Wazgirda, lub też za stannością
osob użytych przez zeszl. Cybulskiego w sto-
pniu niby z. Chor. Wazgirda, o których jednak
z. Chor. Wazgird odlegle mieszkając w drugiej
Gubernii najmniey niewiedziat, i te późneyzmó-
wne wyroki z. Cybulski doprowadzając do egzeku-
cyi, jednych na drugich tradycye w majątności
Alexandryi powprowadzał, od nich zaś posesyę
pod różnym tytułem przezymował: inwentarz a-
rendowny majątności Alexandryi sobie od dzie-
dzica dany, w wielu bardzo ważnych punktach
przeautoryzował, a siebie z posesora arendowne-
go niewłaściwie zastawnikiem przeimianował, i
takim porządkiem z. Cybulski doprowadzając do
skutku zgubne swe plany, chcąc by nigdy dziedzic
niepowrócił do swego majątku, do tego stopnia
zamatuil interessa z. ś. p. Chor. Wazgirda; iż
ten widząc sobie wydartym majątek i nie nayu-
dając sposobu do onego prędkiego powrotu: nadto
gdy wielu osobom pozawierzał blankieta przez
się podpisane, i nie wiedząc jak one zostały uży-
temi; musiał się w końcu jąc ostatecznego środ-
ka, robiąc oświadczenie na taxę i exdywizyę
swego funduszu, i starając się na ten przedmiot
o remisę, która gdy zakroczyła i skutkiem oney
gdy dziś w majątności Alexandryi Sąd taxator-
sko-exdywizorski exystuje, przed ony żalujący
dellator pozywając prosi nadewszystko: wszy-
stkich kredytorów i pretensorów przychodzących i
mających przyysć przed Sąd Taxatorsko-Exdy-
wizorski, którzy się okażą źródłowie bydlę na-
stałymi Jozefowiczewskimi, a przez przemianę
tylko papierów, czyli obligów kredytorami Chor.
Wazgirda przeimianowanymi, tych wszystkich z
realnemi kredytorami Jozefowiczewskimi na fun-
dusz po Jozefowiczowski odesłania, wszelkich obli-
gow, kart, inskrypcyów i różnego tytułu tranzak-
cyów przez kogokolwiek bądź przynaszanych,
nieokazujących na sobie prawney ustawami i nay-
wyższemi Ukazami przepisanej mocy, ważności
i formalności mimo zaszytych nawet za nimi, czy
to niestannych bez wiedzy aktora, czy to zmó-
wnych na jego krzywdę wyroków nieprzyjęcia,
pokassowania i znikczemnienia, i tym celem przed
ostatecznym dekretem; jaki ma zapaść w Sądzie
exdywizorskim, w mające się przez strony złożyć
dowody weyrzenia i o onych z opiniowania, na
obzał. Cybulskich z powodu dzierżenia majątno-
ści Alexandryi, z porobionych w niey naduży-
ciów, zniszczeń i zbieranych użytków niepoda-
nych, jaka się summa wykaże z aktów kalkula-
cyi i werefikacyi zasądzenia, do masy pozosta-
łych funduszów po z. Chor. Wazgirdzie dołą-
czenia, i na satysfakcyę niekwestyonowanych
kredytorów przeznaczenia. Oraz na Ur. Koby-
lińskim Sędzim z powodu przejęcia Starostwa
Merec. Emphiteutyku jakie się wykażą ze świa-
dectw osob obecnych umowie i wykonać się po-
winney przez obzałgo Kobylińskiego przysięgi
należne dla masy dopłatkowey summy: tudzież
jaka się okaże summa z pobieranych użytków z ziemi

dziedzicznej, z placów, traktierów, domów i jezior, toż dziedzicznie do z. Chor. Wazgirda należnych w starostwie i przy starostwie mereckim znajdujących się: te wszystkie na obżałowanym Sędzim Kobylińskim zasądzenia i do masy ogólnych funduszów po z. Chor. Wazgirdzie pozostałych dołączenia, z odebraniem i dołączeniem w naturze tychże samych grantów, placów, traktierów i domów, i zobowiązania obżałowanego Kobylińskiego do zakomportowania pod juramentem wziętego rewersu od z. ś. p. Chor. Wazgirda w zapłaceniu 50 rub. sr. na rzecz umówionych corocznych summ dopłatkowych, podobnież na obżał. Jacuńskim jaka się okaże summa z intrat folwarku Kuderyszek, te wszystkie na nim zasądzenia i do masy pozostałych funduszów po z. Chor. Wazgirdzie wespół z samym folwarkiem Kuderyszki zwanym dołączenia, i na wszystkich tych którykolwiek tylko okażą się dzierżącami, lub że trzymali fundusza z. Chor. Wazgirda, gdy się z aktów lub świadectw pisma wyswietli jakie zbierali użytki, te wszystkie na ich własnych funduszach dla masy pozostałych funduszów po z. Chor. Wazgirdzie zasądzenia i dołączenia, folwarku Kuderyszek w ptcie Troc. leżącego, ziemii dziedzicznej między poletkami Starostwa Merec. leżącej, oraz placów, domów, traktierów, także dziedzicznych w mieście Mereczu będących jako też dworku w mieście Wilnie pod Węgrami z placami, pod ogólną administracją Sądu Exdywizorskiego wzięcia i do ogólnej masy funduszów dołączenia, i nieprzychodzących kredytorów i pretensorów do Sądu Exdyw. wiecznej amisy i upadkowi ogłoszenia, między kredytorów niekwestyonowanych z. Chor. Wazgirda, lub którzy przez wyrok Sądu Exdyw. zrealizowanymi, oznani słusznymi i upoważnionymi zostaną, między tych fundusz z. Chor. Wazgirda proporcjonalnie nieporządkiem tacy doczesnej, lecz wiecznej stosunkowie ich należnościow na piąty procent odpowiednie dobroci gruntów do dogodności naturalnej pozycyi miejsca, oraz stosunkowie do wysokocennej wyprzedaży miejscowej produktów, z przyzwoitym ocenieniem lasów, budowlów, wstępu do jezior, użytku wygod transportnej rzeki i połowu z niej ryb, wydzielania, a jaki się pozostanie od działu fundusz, ony prawnym sukcesorom oddania, do dowodu i odwołu żalcego deltora bliższym uznania, i tego wszystkiego sądenia co czasu rozprawy dowiedzionym będzie, z wolnym poprawieniem się na żalobie, lub nowej wyniesienia.

Roku 1822 mca augusta 28 dnia. Woźny niżej podpisany świadczę: iż tę kopią edyktalnego Pozwu zgodną z autentykiem wnoszącego się przed Sąd Exdywizorski w dobrach Alexandrya zwanych w ptcie Dziśnieńskim leżących dziedzictwem do z. JW. Chor. Wazgirda należnych agitujący się w sprawie JW. JP. Józefa Wazgirda Stolnika Wojew. Troc. i Kawalera orderu ś. Stanisława 1go stopnia, JWW. i WW. Leonildzie z Rakintow matce, Jakóbowi i Franciszkowi synom Cybulskim Stolnikowej i Stolnikowiczom Horodelkim, Kajetanowi i Apolonii z Borzeckich Jeśmanom b. Pisarzem Ziem. Dziśnieńskim, Bogusławowi i Danielowi Oziewiczom, Józefowi i Alexandrze z Szuszyńskich Walickim Regentom, Katarzynie z Suszyńskich Oleszkiewiczowej, Franciszkowi Micnickiemu b. Sędz. Gran. Dziśnień. successorom z. Jaruszewicza, Aloizie Krukowskiej Regen., XX. Dominikanom Wilon, XX. Karmalitom Wileń. przy WW. SS., Pannom Wizytom Wileń., Juliannie z Czechowiczow

stynie córce Chaleckim Sędz. Gran. Zawileyskim w dokladzie opiekunów, successorom Bunsara, Józefowi Kiewliczowi b. Asessorowi Sądów Głównych Wileń. i Depar., Anieli primo voto Kamińskiej a dziś von Semiten., Stanisławowi Jacuńskiemu, Józefowi Kobylińskiemu Sędziemu Granicznemu Nowogrodz., Janowi Paniewskiemu Strabczemu Wileń. i wszystkim dalszym kredytorom i pretensorom z. Chor. Wazgirda z zajęciem współsuccessorów z. Ch. Wazgirda dla wspólnego działania, podpisałem, z przyjęciem obowiązku przestania onay kopii dla umieszczenia do gazety Kur. Lit. z zawiadomieniem o czasie rozprawy przed Sądem Exdywizorskim agitującym się w dobrach Alexandrya zwanych, w powiecie Dziśnieńskim, położonych a dziedzictwem do z. Chor. Wazgirda należnych. Datt jak wyżej. Ambroży Wilczyński Woźny powiatu Dziśnieńskiego.

Roku 1822 mca augusta 28 dnia poświadczam: iż po zeznaniu w dniu dzisiejszym przez Woźnego JP. Ambrożego Wilczyńskiego autentycznego pozwu, że takowa kopija na żądanie JW. Stolnika Wazgirda może się oddać do gazety Kur. Lit. dla awizacyi kredytorów i pretensorów do dóbr zeszłego Alexandra Wazgirda Chorążego Mereckiego i w tém dla wierności niniejszą kopiją podpisuję. Ignacy Szyryn, Podsekdek Ziem. ptu Dziśnieńskiego.

Cena produktów na rynkach wileńskich.		Dni Targowe	
		Wrzesień	
		Piątek	
		dnia 29	
Niepołożone liczby znaczą, że tych produktów nie było.		srebrni	asygnat.
		rubl.	kop.
Beczka lińska majoca gary lińskich 144.	Zyta suchego	—	—
	— surowego	9	36
	Pszęnicy ożimey	12	48
	— jarey	—	—
	Jęczmienia	6 50	26
	Owsa	4	16
	Gryki	—	—
	Grochu	—	—
	Bobu	—	—
	Siemienia lnianego	—	—
	— konopnego	—	—
	Krup jęczmiennych	13 5	52 20
	— owsianych	18 50	74
	— gryczanych	37 98	161 92
Pud Rossyjski.	Loju wołowego surowego	2	8
	— — — topionego	4	16
	Miodu przasn. z woskiem	3 55	14 20
	Wosku topionego niebiel.	21 25	85
	Świec woskowych białych	25	100
	— — — — — żółtych	21 25	85
	— łojowych przywożnych	4 80	19 20
	— — — — — robionych	4 80	19 20
	Włókna towarnego lnu	—	—
	— — — — — pieńki	—	—
	Siana marożnego	15	60
	— błotnego	10	40
	Paska masła 6 garcowa	4	16
	Soli kuchen becz. gar. lit. 43	7 50	30
Odst. urzędnicza do 1 października	Piwa krajow. becz. 40 garc.	3 50	13 20
	— dubeltowego	6 60	26 40
	Płastwa po parze indyków	—	—
	— — — — — kur	—	—
	— — — — — gęsi	60	2 40
	— — — — — kaczek	—	—
	Chleba razowego funt 1	1 1/2	16
	— — — — — pytlowego przedn.	4	12
	Mięsa funt 1	3	56
Wódki garniec 1		64	2

Wilno dnia 2 Października 1822 Roku v. s.

U w i a d o m i e n i e.

2 Poczta Litewski niniejszem uwiadoma, że w skutek rozrządzenia nastalego, za potwierdzeniem Głównego Naczelnika Departamentu Pocztoowego JO. Xiecia Imci Galicyna, poczty odprawiane stąd do St. Petersburga oraz do innych miejsc na tym trakcie położonych, równie przez Kowno do Warszawy i przez Jurborg do Pruss i innych zagranicznych krajów, które dotąd odchodziły w Poniedziałki, od 1go następującego października zaczną odchodzić w Niedziele i tegoż dnia korespondencye prosta i pieniężna przyjmować się będą od 8mej do 12tej godziny zrana, expedyowanie zaś drugiej w tygodniu poczty do St. Petersburga oraz innych miast wyżej rzeczonych, niemniej wszystkich inszych poczt, tudzież przyjmowanie korespondencyi na teź poczty, pozostawia się w teź dni jak dawniej i na uprzednich prawidłach aż do nowego postanowienia, które o nich nastąpić może.

Sekretarz Andrzej Hryń.

O s t r z e ż e n i e.

3. W Skutek oświadczenia w r. 1822 augusta 2 dnia w akach Grodu Wołkowyskiego zapisanego, a idącego 1822 r. 7bra 22 na Sądzie Ziemskim Ptu Wileńskiego aktykowanego, komu o tym wiadzieć należy uwiadomia się, iżby obliżu przez W. Michała Zafatego na imie zeszytej Antoniny Nowosielskiej z terminem opłaty 1,500 rubli w r. 1821 marca 8 dnia de nullo dato et accepto wydanego, wzajemnymi rachunkami umorzonego, i pod processem będącego, nikt nienabywał, i o takowy obliż w żadne układy niewchodził. Datt 1822 r. septembra 18 dnia, jako uproszony w imieniu Aktora podpisuje. Wincenty Nowicki Regent i Adwokat Sabseł. Wileński.

Roku 1822 mca 7bra 22 dnia, wolno umieścić w Kuryerze Gazet Wileń. takowe ostrzeżenie, poświadczają, Ziemski Ptu Wileń. Pisarz Józef Olszański.

Cebulki holenderskie.

3. Do ogrodu P. Strumilly przyszedł transport hollenderskich kwiatowych cebulek, ze składu P. Karola Wagnera w Rydze, które sprzedają się podług ceny zwyczajnej np. Jacynthy białe, czerwone, niebieskie, żółte, podług osobnego nazwania sztuka po kop. 30. Narcyz pełne żółte kop. 10 i t. d.

P o d r a d.

3 Od Litewsko - Wileńskiego Gubernialnego Rządu. W skutek odniesienia się Ministeryum wojennego kommissoryatskiego kommissionierstwa w Warzawie będącego, ogłasza się, aby życzący wziąć na siebie dostawę na potrzeby Warszawskiego wojenno rossyjskiego szpitala od 14 listopada t. r., do 14 listopada następnego 1823 r. do jedzenia i picia zapasów z dalszemi materiałami, raczyli jawić się do tego Kommissionierstwa na oznaczone terminy na targi teraznięcej 2go roku oktobra 24, 29, 28 i przetargi nowembra 14, 12 i 11. z prawem kaucyjami na sumę 18,359 zł. 26½ groszy, gdzie i kondycye, na jakich targi mają się odbywać, będą objawione. Septembra 23 dnia 1822 roku. Sekretarz Antoni Wierzbicki. Naczelnik Stolu Kowalenok.

3. Mieszkanie górne i dolne od S. Michała idącego roku rocznie lub półrocznie jest do najęcia w domu W. Brandta Porucznika w mieście Wilnie przy ulicy do S. Michała prowadzącej pod Nrem 121, życzący zająć pomienione mieszkanie, zechcą zgłosić się do urządzającego tym domem Star. Uryasza tamże na dole mieszkającego.

C e n a n a s i o n.

W Magazynie Józefa Kopscha w Wilnie są do sprzedania następujące świeżo sprowadzone hollenderskie Cebulki, w jak najlepszych gatunkach ze składu Karola Wagnera w Rydze.

Amarillis formosissima	sztuka kop. sreb.	30
Anemony w najpiękniejszych kolorach.		7½
Crocus biały	}	4
— fioletowy		
— niebieski wielki		
— — jesienny		
— perłowy		
— pstrokato-biały		
— — żółty	}	2½
— żółty wielki		
— — szafranowy } jesienny		
— różny		7½
Fritularia w różnych kolorach		10
Gladiolis różne		45
Jacynthy pełne i pojedyncze, czerwone, białe, żółte i niebieskie, każde podług osobnego nazwania		25
— muscar major.		20
— — minor.		7½
Iris anglica.		7½
— hispanica		25
Lilia biała pojedyncza		50
— pełna		50
— tigridum		50
— calcedonicum		25
— turban, Martagon.		7½
Narcyz Incomparable.		10
— Orange Phoenix		7½
— Van Sion		7½
Ranunkuly tureckie pełne w najpiękniejszych kolorach		20
Tacety Belle Ligeoise.		20
— Grand primo		20
— Soleil d'or, bardzo ranne.		3
Tulipany wyborne w różnych kolorach pojedyncze		15
— — — — — pełne		15
— monstrozy		10
Zonkille pachnące pojedyncze		25
— — — — — pełne		7½
— wielkie bardzo ranne		

Ktoby życzyl mieć oprócz wymienionych inne jakiegokolwiek gatunki Cebulek, nasion drzew lub krzewów w najlepszych gatunkach, może mieć one dostarczone w jak najkrótszym przeciągu czasu, podług cen w osobnych katalogach wyrażonych.

Tamże można dostać szkła do pędzenia jacynatów, sztuka po 40 kop.

JPan J. H. Zigra w Rydze, ma zaszczyt uwiadomić amatorów ogrodnictwa, iż już się zaczęła pora do przesyłania drzew owocowych i innych, przy czym poleca siebie najlepszymi gatunkami wszelkich drzew i krzewów za pomierną cenę.

3 Wypis z Xiąg Ziemskich Powiatu Telszewskiego.

Roku 1822 miesiąca septembra 4 dnia. Przed Aktami JEGO CESARSKIEY MOSCI Ziemskiemu Powiatu Telsz. stawiając osobiście WWJP. Michał

i Teresa z Ważyńskich Janowiczowie Sędziowie Graniczni Powiatu Telsz. Wincenty i Beata z Ważyńskich Pieczkowsky Rotmistrzowie Województwa Mściłowskiego proces do Akt podali, którego wyrazy następują: 1822 septembra 2 dnia proces imieniem WW. Michała względnie starzeństwa małżeńskiego, zaś Teresy z Ważyńskich aktorki interresu Janowiczów Sędziów Granicznych Ptu Telsz. Wincentego pro tutela mariti, a Beaty z Ważyńskich aktorki sprawy Pieczkowskich Rotmistrzów Ptu Mściłowskiego, z całym pożaleniem się na W. Antoniego Skarbka Ważyńskiego Ciwunowicza Retowskiego, niełaskawego dla rodzonych siostr brata, z koniecznej czyni się okoliczności, a w rzeczy takiej sławnej pamięci Felixa Skarbka Ważyńskiego Ciwun Retowski, Tyrkiszlewski i Pożyżamski Starosta, orderu ś. Stanisława kawaler, dziedziczył znaczną majątność Holdow z miasteczkiem i wioskami w Gubernii Litewsko Grodzieńskiej w ptoie Lidzkim, dobra Pobalwiany przez się przykupłami pomnożone i osobny towarowy puszczay sto kilkadziesiąt zajmujący obręb Bilaniszki w ptoie Szawelskim, oraz prawem enfiteutycznym posydywał obszerne starostwo Tyrkiszle w ptoie Telszewskim w Gubernii Litewsko Wileńskiej, w tych trzech domach starożytnych to jest: w Holdowie, Pobalwianach, Tyrkiszlach, miał ogromne ruchomości, miedzi, cyny, srebro, klejnotow, stada koni, bydła i wszelkiego rodzaju żywioł, i nie mało składow zbożowych, kiedy Ciwuna Ważyńskiego zblitona sędziwość a stąd ubyla siły, i inne okoliczności do zarządow ekonomiki zrodziły trudność, i przeszkodę, zaś żona jego Łucya Franciszka Ważyńska Ciwunowa w obiekcie ekonomicznym celowała, heroicznych skłonności dla potomstwa swojego (w którym światu wydał, Antoniego syna, Eufrozynę w Zamieszcu Piłsudkę, Teresę Janowiczową i Beatę Pieczkowską córki) oyciec Ciwun Ważyński dokumentem zręcznym 1802 decembra 13 dnia pisany, a 1808 roku januaryi 30 w Grodzie Telszewskim ahtykowany, ogólny to jest pieniężny i ze wszelkiego źródła pochodzący intraty, Starostwa Tyrkiszle przy drobnym dla się wyjмку rzekł się na żonę; takowej cessyi, jak równie i wzajemnie w tymże szczegól przez Ciwunowę Ważyńską mężowi wydanej assekuracyi, myśli i wyrazy do potrzeby informują: że przychod jeneralny Starostwa Tyrkisz powyzszym pismem od ciwuna Ważyńskiego seperowany, miał jedynę przeznaczenie na oswobodzenie dóbr Holdowa i Pobalwian ze wszystkich ciężarow aż do stopnia, gdyby wolne i swobodne dostały się potomstwu Ciwuna Ważyńskiego: jakoż nie twierdzą tego pisma, nie tylko starostwa Tyrkisz, ale Pobalwian i Holdowa rządy i intraty do śmierci nie tylko męża ale i samey w rękę Ciwunowsy, wspólnie i syna Antoniego zottawały, po śmierci Ciwuna Ważyńskiego w Holdowie, Pobalwianach i Tyrkiszlach pozostały znaczne stada koni, liczne obory rozmaitego bydła, wszelkich żywioł i ptastwa podostatkami, wielka i bogata starożytnego domu ruchomość, usiana krestenicye, składy siana, i zapasy zbożowe, co wszystko jak równie i posiadłości ziemne, w proporcyi prawem Litewskim okazany, składają własność żalących się Janowiczowej Sędziny i Pieczkowskiej Rotmistrzowej, a że onych dola, ile gdy i po śmierci oycy, potąd z puściany oyczystey nieużytkują, a cała intrata koło jednego Ciwunowicza obraca się, swobodną nosi postać, cytowane pouczają dokumenta, oprócz tego spadek po Eufrozynie z Ważyńskich Piłsudskiej bezpotomnie zeszedł, prosto jedynie do rodzonych siostr Janowiczowsy i Pieczkowskiej, przysłuchuje, i wiele innych spadkow do domu Ważyńskich wszelkich na użytek dziedzica to jest Antoniego Ważyńskiego obrońconych, sched proporcjonalnych dellatorki posiadają prawo własności i upominku, do czego zgodnie przystając i matka Antoniego Ważyńskiego Ciwunowicza oraz protestujących się Janowiczowej i Pieczkowskiej testamentem 1820 marca 10 d. czynionym, a 1822 julii 18 dnia przed aktami Ziem. Telszewskimi oblażowanym, tylko ze swojej macie-

rzystey doli, dla córek w pieniądzech po trzydziestcie tysięcy zł. pol. przeznaczyła, a ogólną ruchomość po Ciwunie Ważyńskim w trzech domach pozostałą, tudzież ziemne majątki i spadkowi przybyłe fundusze, jako dla siebie obcą własność niedysponowała, i cały stosunek protestujących się oyczysty i spadkowy istnieje dopiero w stopniu prawa natury, jakie po śmierci Ciwuna Ważyńskiego znaydziono archiwum, o tem aż potąd nikt protestującym się nie objaśnił, to wszakże pewno, że wszystko było i jest w rękę Ciwunowicza Ważyńskiego, bardziey po śmierci matki, Ciwunowej Ważyńskiej z powszechnym smutkiem familii w roku niniejszym julii 17 dnia trafionej, sam jeden Ciwunowicz zabrał, wszystkie papiery i potąd cały stan pozostałości oyczystey i macierzystey oraz spadkowych szczegółów względnie protestujących się tajemnicy przy własney tylo wiadomości utrzymuje, dopominali się protestujący się matczyney doli przez testament sobie zapisaney, i ogólnego osobnego z oyczystości i z pozostałych spadkow wynagrodzenia, lecz Ciwunowicz Ważyński do żadney familijnym układem nieprzystępuje propozycyi, i ufny w swoim znaczeniu stosunki familijne prawemu rozbirowi poświęca, takowy zamiar między bracią, ile publiczności żadnego nie czyni przykładu, tyle martwi protestujących się, że z przyczyny niełaskawego brata, postanowienie rodzicow swoich muszą prawem do exekucyi doprowadzać, i szukać swej oyczystey i macierzystey własności, nakładem przysporzonym, w ten czas gdy ogólnych majątkow intrata tylko jednego ubogacza Ciwunowicza Ważyńskiego, którego nie tylko że pobiera intraty, one na własne interressa szafuje, nadto ziemię rozsprzedaje, przesastawia i ogólnie zmniejszyć fundusz ku krzywdzie siostr swoich postanowił i odkazał się. Z ostateczney prawie wynika potrzeby, o dolę macierzystą wedle testamentu, i o proporcjonalną część ziemnych majątności swobodnych oyczystych, o ruchomość oyczystą, nakoniec o fundusze spadkowe, o to osobnie wedle ustaw krajowych prawem czynić, determinacyą jakową i pobudki do oney Publiczności, żeby nikt zawieszonym być nie mógł ogłaszając na W. Antoniego Skarbka Ważyńskiego Ciwunowicza Retowskiego solennis manifestując się. Dał ut supra, u tego processu podpisy tak się wyrażają, Michał Janowicz b. Sędzia Graniczny Ptu Telszewskiego, Teresa z Ważyńskich Janowiczowa Sędzina Graniczna Ptu Telszew. Wincenty Pieczkowski Rotmistrz Województwa Mściłowskiego, Beata z Ważyńskich Pieczkowska Rotmistrzowa. Po czym dopisek własnoręczny Prezydenta z podpisem jegoż tak się wyraża. Takowy process może być w gazecie Kuryera Lit. zamieszczony, Prezydent Grodz. Telszew. i Calski Komitetu, Jan Weryha. Który to process za podaniem jest do ksiąg Ziem. Ptu Telszewskiego zapisany, a z onych i ten wypis pod tegoż Urzędu pieczęcią stronie potrzebujący wydany. Zgodno z księgami Ziem. Ptu Telszew. Aktowy przysięgły Regent Ignacy Dowkont.

Roku 1822 mca 7bra 25 dnia takowy process może być w gazecie Kur. Lit. umieszczony, potwierdzenie czyni, Ziem. Ptu Wileń. Piarsz Józef Olszański.

Sąd Exdywizorski

2. Sąd Exdywizorski w majątku Widukłach JW. Strażnika Gielguda, z moey obwieszczenia dnia 23 augusta w roku terasniejszym wydanego zebrany. Gdy na uprzednich zjazdach jawiących się kredytorow głosow wysłuchał, a jedynie dla odbycia aktow Sądy swoje odwołać był przymuszonym, teraz więc po ułatwieniu onych, nieodmiennie całą sprawę w oczewistą namowę ostatecznych dni miesiąca septembra wziąć postanowił, ażeby więc wszyscy do Massy JW. Strażnika Gielguda interressowani o tem wiedzieli, przez Gazetę Kuryera Lit. zawiadamia. N. 7. 1822. Roku 7bra 21 dnia.

Aloizy Jankowski Sędzia Ziem. Oszm. Exdywizor.